

Perustuslakivaliokunnalle

1/2

26.10.2017

Viite Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 124/2017 vp); asiantuntijakuuleminen 26.10.2017

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto

Hallituksen esityksessä esitetyssä aktiivimallissa on ensisijaista ohjata työttömiä työnhakijoita työhön. Työ- ja elinkeinoministeriön toimialalla työn löytymistä tuetaan julkisella työnvälityksellä, johon kuuluvat muun muassa TE-toimistojen työnhakijoille tekemät työtarjoukset.

Työnvälityksen lisäksi aktiivimalli liittyy työ- ja elinkeinoministeriön toimialalla työllistymistä edistävien palveluiden tarjoamiseen. Eräitä ikään-tyneitä työttömiä työnhakijoita lukuun ottamatta¹ kaikkien julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettujen työvoima- ja yrityspalveluiden järjestäminen edellyttää sitä, että palvelun järjestäminen on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaista. Tarkoituksenmukaisuuden arvioi TE-toimisto tai palveluntuottaja, jolta TE-toimisto on hankkinut palvelun.

Työttömyysetuuden saajalta aktiivimallissa edellytettävä aktiivisuus on osin riippuvainen työllistymistä edistävien palveluiden tarjonnasta. Kennelläkään ei nykyisin ole subjektiivista oikeutta päästä työllistymistä edistävään palveluun, eikä hallitus ole esittänyt eduskunnalle tällaisen muutoksen tekemistä. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan subjektiivinen oikeus palveluihin johtaisi käytännössä palveluiden epätarkoituksenmukaiseen kohdistumiseen. Osa työnhakijoista ei tarvitse palveluita työllistyäkseen.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018 (HE 106/2017 vp) on otettu lisäyksenä huomioon 25 miljoonan euron suuruinen määräraha momentilla 32.30.51 (Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut, siirtomääräraha 2v). Kyseistä määrärahaa ei kohdennettaisi erityisesti tiettyihin palveluihin, vaan se olisi käytettävissä työttömien työnhakijoiden kannalta tarkoituksenmukaisimpiin palveluihin. Arviolta 25 miljoonaa euroa työllisyysmäärärahaa riittää noin 4 000 henkilötyövuoden volyymiin työllistymistä edistävissä palveluissa, mikä karkeasti arvioiden riittää palveluiden tarjoamiseen noin 8 000–10 000 eri henkilölle. Samalle momentille on tehty vuoden 2018 talousarvioesitykseen myös muita muutoksia vuoden 2017 talousarvioon verrattuna, joten työ-

¹ Kts. julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §, jossa säädetään kunnan työllistämisvelvollisuudesta sekä TE-toimiston velvollisuudesta järjestää tietyin edellytyksin työllistymistä edistäviä palveluja.

listymistä edistävien palveluiden volyymi kokonaisuutena ei välttämättä kasva kuluvaan vuoteen verrattuna.

Aktiivimallin valmistelussa on ollut esillä alueelliset erot mahdollisuuksissa osallistua palveluihin sekä alueellinen työmarkkinatilanne. Työ- ja elinkeinoministeriö jakaa suurimman osan talousarviovuoden työllisyysmäärärahoista ELY-keskuksille alkuvuodesta. Osa määrärahasta jätetään alkuvuonna ministeriöön, jotta myöhemmin ilmeneviin muuttuneisiin tilanteisiin voidaan reagoida. Viime vuosina määrärahojen alueellista jakoa tehtäessä suurin painoarvo on ollut työttömien työnhakijoiden alueellisella jakautumisella. Lisäksi pienemmillä painoarvoilla on otettu huomioon alueellinen vaikeasti työllistyvien määrä sekä aluekohtaiset työttömyysasteet. Määrärahojen jakamisella edellä kerrotulla tavalla on pyritty siihen, että rahaa kohdennettaisiin alueille, joissa sille on eniten tarvetta. Lisäksi alueellisia eroja pyritään tasaamaan tukemalla työperäistä alueellista liikkuvuutta liikkuvuusavustuksella.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu myös niin sanottua aktiivisen työnhaun mallia. Tässä mallissa työnhakijan velvollisuus hakea työtä määritettäisiin nykyistä tarkemmin. Aktiivimalli ja aktiivisen työnhaun malli ovat kaksi erillistä mallia, jotka tulisivat voimaan eri aikaan. Työ- ja elinkeinoministeriön valmistelemasta mallista ei ole vielä annettu hallituksen esitystä ja valmistelu jatkuu. Jatkovalmistelussa huomioidaan nyt esitetty aktiivimalli.

Laati:

vanhempi hallitussihteeri Timo Meling, p. 050-396 1137